

Kümme aastat Võru Järve Kooli

Reet Kangro

1992. aastal tehti põhikooli- ja gümnaasiumiseadusse täiendus, mis andis kõigile kooliealistele lastele võimaluse kooli minna. Võru Kreutzwaldi Gümnaasiumi juures avati arendusklass, kus alustas õpinguid kaheksa vaimupuudega õpilast. 1. septembrist 1996 on vaimupuudega õpilastel oma kool – Võru Järve Kool.

Arendusklassi õpetajad – eripedagoog Eve Morel, logopeed Silvi Timpka, eriväljaõppega muusikaõpetaja Eha Haak – ja kasvataja Tiiu Kabun tõestasid sellise õpetuse vajadust. Üha rohkem vanemaid soovis oma puudega last kodust välja tuua ning kooli panna. Samas pidasid vanemad oluliseks, et lapsed saaksid kodunt kooli käia nagu tavakooli õpilased. Vajadus toimetulekukooli järele oli suur.

Võru Linnavalitsus eraldas 1. augustil 1996 koolile halvas seisus lasteaiahoone. Sisustuseks olid mõned lasteaia mööbliesemed, abiga saadud 20 koolilauda-tooli. Kõige tähtsam – eripedagoogid, abiõpetajad, abitöötajad – oli aga olemas. Aega oli vähe, kuid abilisi ja toetajaid piisavalt. 1. septembril avasime remonditud ja hädavajalikuga sisustatud Võru Järve Kooli, kus kolmes klassis asus õppima 18 vaimupuudega õpilast. Praegu on koolis kuus klassikomplekti ja 40 õpilast.

Vanemad usaldavad spetsialiste

Kümme aastat ei ole kooli elus kuigi pikk aeg. Kuid ka selle ajaga on üsna palju muutunud.

Kõige olulisemaks pean, et puudega lapse vanem ei pea hirmu ja südamevalu tundma, sest tema lapsel ei ole võimalik kooli minna. Mitte kellelgi ei ole enam õigust tunnistada kooliealist last õpetamatuks. Võrumaal on piisavalt head erioõppe võimalused, mis tähendab, et enam ei kasva peale õpetamata erivajadustega noori.

Suhtumine on sedavõrd muutunud, et vanemad soovivad üha enam teada, kust saada professionaalset abi, kuidas kasvatada vaimupuudega last. Julgevad avaldada oma lapse vajadustest lähtuvalt soov ja teha ettepanekuid. Loomulikult ei ole kooli võimuses kõiki soovide täita. Meile tuuakse vaimupuudega lapsed, kool ei saa seda olematuks muuta. Meie ülesanne ja soov on õpetada lapsevanemaid oma last mõistma ning selle probleemiga elama. Väga oluline on, et vanemad on hakanud aru saama aktiivse tegevuse olulisusest laste arengule ja usaldavad koolis töötavate spetsialistide arvamusi. Samas on teatud valdkondades (meditsiin, arenguvõimalused eri diagnooside puhul, eripärane käitumine jne) tekkinud suur vajadus vanemaid koolitada. Ka pedagoogid vajavad parima tulemuse saavutamiseks pidevalt täiendusõpet.

Abistajaid on jätkunud

Kümne aastaga on suuresti muutunud kooli õpi- ja töökeskkond. Oleme remontinud koolimaja, rajanud juurdeehitise, ostnud sisustust ja soetanud koolile tänapäevaseid õppevahendeid. Seda kõike tänu projektidele ja headele toetajatele.

Meid on aidanud Hollandi Fondide Ühendus, Taani Sotsiaalministeerium, Taani Suursaatkond Tallinnas, Põhjamaade Ministrite Nõukogu, Norra Raufoss ja District Rotary klubi, Eesti Saksa Selts Saksamaal, Võru sõpruslinna Bad Segebergi Linnavalitsus ja Võru linna teenetemärgi omanik Jörg Spech, Landskrona Linnavalitsus ja Emajõelaskola tolleaegne direktor Sigbritt Paulander, Alavuse Eriametikooli juhataja ja Võru linna teenetemärgi omanik Kari Aholainen, Eesti Puuetega Inimeste Koda, Eesti Puuetega Inimeste Fond, Tiigrihüppe sihtasutus ja loomulikult kooli omanik, Võru Linnavalitsus. Lisaks palju väiksemaid toetajaid.

Nüüd on raske isegi ette kujutada seitsme õpilase õpetamist kümnel ruutmeetril, muusika- ja klassitundide andmist ning söögivahetundide korraldamist ühes ruumis. Aga nii oli veel kolm aastat tagasi.

Iga õpilane areneb erinevalt

Muutunud on ka sisuline töö. 1999. aasta detsembris kinnitas ministeerium toimetuleku riikliku õppekava. Kuigi see osutus paljudele õpilastele raskeks, on see siiski alusdokument, millest juhendusime kooli õppekava koostamisel.

Pärast juurdeehitise valmimist paranes märgatavalt töö koordineerimine. Kooliareendusprojektide tegevused muutusid mitmekesisemaks. Ehitasime välja muusikateraapia toa. Sisustasime raamatukogu, mille kasutust püüame muuta aktiivsemaks nii õpilastele kui ka vanematele.

Kooli esmaülesanne on õpilaste õpetamine ja arendamine. Selleks tuleb kasutada väga erinevaid meetodeid, sest iga õpilase areng ja arusaam on erinev. Osa õppetööst toimub klassis laua taga, osa väljaspool kooliruumi (linnas liiklemine, poes käimine, teatri ja kino külastamine, päästeameti, pesumaja, postimaja jt asutuste tööga tutvumine, liinibussiga sõitmine jne). Kehalise kasvatuse tunnid on Väimela ujulas, uues spordikeskuses, Kubija ja Haanja suusarajal. Osaleme Eesti Eriolümpia võistlustel ja esineme üritustel muusikaliste lugudega.

Tulemuslik on olnud koostöö haridus- ja teadusministeeriumiga. Meie taotlusel suurendati haridusraha koefitsienti, pikendati vaimupuudega õpilase põhikoolis õppimise aega kolme aasta võrra. On märkimisväärne vahe, kas minna kodust kutsekooli 16- või 19-aastasena. Seda võimalust ei tohi alahinnata.

Üks heategu päevas

Kooli areng on olnud kiire. Seda tänu võimalustele näha arenenud riikide vaimupuudega laste ja täiskasvanute toetamise süsteemi ning õppida nende kogemustest. Meie ülesanne oli ja on ehitada saadud kogemuste põhjal üles vaimupuudega lapsi toetav süsteem.

Seoses kooli 10. aastapäevaga andsime välja ka esimesed trükised. Brošüür "Käsikäes on meie edu võti" on mõeldud nii lapsevanematele kui ka vaimupuudega laste ja noortega tegelevatele asutustele ning organisatsioonidele. Loodame, et see toimetulekuõpetusest ülevaadet andev infovihik aitab abivajajaid paremini mõista.

Brošüür "10 aastat toimetulekuõpet Võrus" sisaldab koolijuhi, pedagoogide, hoolekogu liikmete ja lapsevanemate artikleid. Neid lugedes võtke pisut mõtlemisaega.

Mida soovida toimetulekukoolile edaspidiseks? Erinevalt teistest koolidest soovin, et meie abi vajaks vähem lapsi. Mida vähem on erivajadusega õpilasi, seda õnnelikumad me oleme. Soovin, et kõigil jätkuks tahet suhtuda mõistvalt ning toetavalt meie keskel elavate vaimupuudega inimeste tegemistesse. Kollektiivile soovin jõudu ja tahtmist selliste lastega töötada ja vanematele aktiivset tegelemist puudega lapsega. Ahastus siin ei aita. Laps vajab vanemat tugevana.

Ärgem unustagem igapäevases kiires elutempos endast nõrgemaid. Uskuge, kui olete teinud ühe heateo päevas, on päev korda läinud.